

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1240/2497

อัยการศาลทหารกรุงเทพฯ โจทก์ ร้อยโทพงศ์ศักดิ์ เพทาวณิช จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2477 มาตรา 79, พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2477 มาตรา 80, พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2477 มาตรา 85, คำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ 130/11560 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2493 ป.วิ.อ. มาตรา 15, ป.วิ.พ. มาตรา 243, ป.วิ.พ. มาตรา 247, พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 79, พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 85, พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 80

ย่อ / หลักกฎหมาย

คำสั่งที่ปลัดกระทรวงกลาโหมลงนามแต่งตั้งอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ โดยวิธีรับคำสั่งรัฐมนตรีนั้นเป็นคำสั่งรัฐมนตรีตั้งหาใช้ปลัดกระทรวงตั้งไม่ จึงขอด้วย พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 79 เมื่ออัยการศาลทหารกรุงเทพฯ เป็นพยานในคดีใด ซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นโจทก์ตาม พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 85(2)อัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ จึงมีอำนาจลงชื่อเป็นโจทก์ฟ้องคดีนั้นได้ หาขัดต่อ พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 80 ไม่ ศาลฎีกามีอำนาจยกคำพิพากษาศาลทหารกลางแล้วให้ศาลทหารกลางวินิจฉัยข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงต่อไป แล้วพิพากษาใหม่ตามกระบวนการความ

คำพิพากษา

คดีนี้ โจทก์ ฟ้องว่าจำเลยเป็นนายทหารสัญญาบัตรประจำการสังกัดสำนักเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ใช้อำนาจหน้าที่ทางทุจริตเรียกรับสินบนอันเป็นการกระทำผิดหลายบทหลายกระทงต่างกรรมต่างวาระกัน ขอให้ลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 127, 137, 138, 142, 71 พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. 2477 (ฉบับที่ 2) มาตรา 3 พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. 2484 มาตรา 3 จำเลยปฏิเสธและตัดฟ้องว่า 1. ฟ้องโจทก์ข้อ 2 ไม่ระบุนั้นกระทำผิดและรายละเอียดแห่งข้อหา เป็นฟ้องเคลือบคลุม 2. การสอบสวนมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับทหารว่าด้วยระเบียบจัดการทางคดี ถือว่ามีได้มีการสอบสวน เฉพาะฟ้องข้อ 3 และข้อ 4 จำเลยมิได้ถูกสอบสวน 3. เฉพาะอัยการโจทก์เท่านั้น มีอำนาจลงชื่อเป็นโจทก์ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาล มาตรา 80 อัยการผู้ช่วยหรือผู้อื่นหาอำนาจไม่ 4. คดีนี้ เป็นคดีประปรนพลเรือนร่วมกระทำผิด ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษาได้ 5. คำสั่งแต่งตั้งอัยการผู้ช่วยเป็นคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลทหารกรุงเทพฯ ฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยมีความผิด 2 กระทง คือ 1. ฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับสินบนตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 138 วรรคแรกให้จำคุก 1 ปี 6 เดือน 2. ฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำการที่ไม่ควรกระทำตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 142 วรรคแรก ให้จำคุก 4 เดือน รวม 2 กระทงจำคุก 1 ปี 10 เดือน ข้อตัดฟ้องของจำเลยฟังไม่ขึ้น โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 138 วรรคสอง ฐานฝ่าฝืนกระทำการเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 127 และกำหนดโทษให้หนักสมกับความผิด จำเลยอุทธรณ์ให้ยกฟ้องโจทก์ ศาลทหารกลางวินิจฉัยว่า คำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ 130/11560 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2493 ซึ่งปลัดกระทรวงกลาโหมลงนามแต่งตั้งนายดรุธ (ร้อยเอกดรุธ พันธุ์พิก) เป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ โดยวิธีรับคำสั่งรัฐมนตรีนั้นไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา

79 ผู้รับแต่งตั้งจึงไม่ใช่อัยการผู้ช่วย ร้อยเอกดรณ จึงไม่มีอำนาจลงชื่อเป็นโจทก์กระบวน
ดำเนินการคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งแต่งตั้งโดยวิธีรับคำสั่งรัฐมนตรีนั้นจะอาศัยอำนาจ
ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันอาณาจักร พ.ศ. 2490 มาตรา 5 วรรคสองก็ไม่ได้เพราะมิใช่
ทำการแทนข้อตัดฟ้องของจำเลยข้อ 3 และ 5 ฟังขึ้นจึงไม่ต้องวินิจฉัยข้อตัดฟ้องอื่นของจำเลย
ตลอดจนเนื้อเรื่องแห่งการกระทำผิดต่อไปพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ ปล่อยจำเลย ตุลาการผู้รักษา
พระธรรมนูญ ซึ่งเป็นผู้พิพากษาฝ่ายข้างน้อยทำความเห็นแย้งว่า จำเลยแถลงรับว่าร้อยเอกดรณ
พันธ์ฟักมีตำแหน่งเป็นอัยการผู้ช่วย ศาลทหารกรุงเทพฯ อยู่แล้ว จึงไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า
คำสั่งแต่งตั้งร้อยเอกดรณเป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ นั้นชอบหรือมิชอบประการใดอีก
เมื่อร้อยเอกดรณเป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ จึงลงชื่อเป็นโจทก์แทนได้ ทั้งนี้เพราะพันตรี
สุนทรอัยการศาลทหารกรุงเทพฯ ได้เป็นพยานในคดีนี้ ซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นโจทก์ตาม
พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 85(2) ข้อตัดฟ้องของจำเลยข้อ 3 และ 5 ฟังไม่ขึ้น
จึงเห็นควรวินิจฉัยข้อตัดฟ้องอื่น ของจำเลยเพื่อนำไปสู่เนื้อเรื่องแห่งการกระทำผิดต่อไป โจทก์และ
ผู้มีอำนาจตั้งกรรมการศาลทหารฎีกาต่อมา ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้มีปัญหาในข้อกฎหมายว่า คำสั่ง
กระทรวงกลาโหม ที่ 130/11560 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2493 นั้น จะชอบด้วยพระราชบัญญัติ
พระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 79 หรือไม่ พระธรรมนูญศาลทหารมาตรา 79 บัญญัติว่า "รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหมจะตั้งผู้ช่วยอัยการทหารสำหรับให้ช่วยในหน้าที่อัยการนั้นก็ได้" คำสั่ง
แต่งตั้งนายดรณ พันธุ์ฟัก (ร้อยเอกดรณ พันธุ์ฟัก) มีข้อความดังนี้ คำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่
130/11560 เรื่องให้ข้าราชการรับราชการให้ข้าราชการรับราชการดังต่อไปนี้ ฯลฯ 3. นายดรณ
พันธุ์ฟัก ผู้ช่วยอัยการศาลทหารกรุงเทพฯ ธน 1 เป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ ธน.1 ฯลฯ
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้ สั่ง ณ วันที่ 24 กรกฎาคม 2493 รับคำสั่งรัฐมนตรีฯ (ลงชื่อ) พล.อ. หลวงเสนานรงค์
ปลัดกระทรวงกลาโหม ศาลฎีกาได้พิเคราะห์คำสั่งฉบับนี้ โดยตลอดแล้วเห็นว่าเป็นคำสั่งรัฐมนตรี
ตั้งนายดรณ พันธุ์ฟัก (ร้อยเอกดรณ พันธุ์ฟัก) ผู้ช่วยอัยการศาลทหารกรุงเทพฯ ธน. 1 เป็นอัยการ
ผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ ธน.1 หาใช่ปลัดกระทรวงตั้งไม่ การที่ปลัดกระทรวงเป็นผู้ลงนามนั้น ก็
เป็นแต่เพียงผู้ได้รับคำสั่งให้ประกาศการแต่งตั้งเท่านั้น และทั้งตามพระราชบัญญัติปรับปรุง
กระทรวงทบวงกรมพ.ศ. 2495 วรรคสอง มาตรา 7 วรรคสองก็บัญญัติว่า "ราชการ
กระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่มีอยู่" การที่ได้ปฏิบัตินี้ก็
เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่มีอยู่ไม่ขัดต่อพระธรรมนูญศาลทหารมาตรา 79 และเพราะเหตุ
พันตรีสุนทร อัยการศาลทหารกรุงเทพฯ เป็นพยานในคดีนี้ ซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นโจทก์ตาม
พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหารมาตรา 85(2) นายดรณ พันธุ์ฟักจึงมีอำนาจลงชื่อเป็น
โจทก์ฟ้องคดีนี้ได้ ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 80 พิพากษาให้ยก
คำพิพากษาศาลทหารกลาง ให้ศาลทหารกลางวินิจฉัยข้อกฎหมายอื่นและข้อเท็จจริงใน
ท้องสำนวนต่อไปแล้วพิพากษาใหม่ตามกระบวนการความ

องค์คณะ

ทรงนิติกรณ์ · เลขาณิชนธรรมวิทักษ์ · ขวน สิงหลกะ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1240/2497>